'Som invisibles': la lluita d’una veïna de Roses per fer-se lloc en una ciutat que 'no pensa en les persones cegues'

Encarna Rodríguez denuncia que les barreres físiques i socials continuen limitant l'autonomia del col·lectiu de persones amb discapacitat visual: 'M’agradaria que algun polític es posés a la meva pell'

"Som invisibles". Encarna Rodríguez lamenta com les persones cegues sovint passen desapercebudes en una societat que no sempre té presents les seves necessitats: "No és que nosaltres vulguem ser invisibles, és que la gent ens fa invisibles", explica. Recorda que abans treballava de cara al públic i era una persona coneguda, però que, de sobte, ha passat a sentir que ningú la saluda. "És una situació que fa mal i que et toca molt la fibra". No es tracta només de no poder veure-hi: també és haver de reclamar una vegada i una altra que els carrers siguin transitables, que els serveis siguin accessibles i que la gent entengui com relacionar-s’hi, diu.

La història de l’Encarna és la d’una dona que ha tingut autonomia durant bona part de la seva vida. Havia tingut una perruqueria, conduïa, va construir una família i una vida quotidiana amb les limitacions que ja li comportava tenir una miopia molt elevada, de 27 diòptries. Però, a partir dels 57 anys, la seva vida va canviar: "Primer vaig perdre la visió de l’ull dret i, després, la dels dos ulls". Va haver d’aprendre a moure’s d’una altra manera i a conviure amb una dependència que li va costar molt d’acceptar, reconeix.

Des d’aleshores, ha anat descobrint que moltes de les coses que semblen senzilles per a la majoria poden convertir-se en obstacles. Les voreres estretes, els fanals, els arbres que envaeixen el pas i els obstacles que es troben pel camí, com patinets o bicicletes, compliquen els desplaçaments quotidians de les persones amb discapacitat visual. "Fa temps que demano que s’arreglin les voreres i es retirin els obstacles que les envaeixen", explica.

Malgrat les adversitats, l’Encarna manté una actitud tan reivindicativa com optimista. Ara, però, comença una nova etapa. El 7 de setembre va rebre a Madrid en Quark, el gos pigall que havia esperat durant cinc anys i mig. És un labrador de dos anys i ha superat un llarg procés d’educació i ensinistrament abans de ser assignat. Tots dos van fer sols el viatge de tornada en tren, de cinc hores. Tot just començaven a conèixer-se, però aquell trajecte ja va ser el primer pas d’una relació que haurà de créixer amb el temps.

"Fins ara anava amb bastó. Ara el tinc a ell i hem d’aprendre l’un de l’altre. Ens costarà molt, però després podrem començar a fer les coses d’una altra manera".

Malgrat tenir un gos pigall al seu costat, recorda que les dificultats no desapareixen. "Els arbres continuen creixent i em torno a trobar amb el mateix problema". Un dels episodis que més l’ha frustrat és la petició d’instal·lar un semàfor per a persones cegues en un pas de vianants entre Mas Mates, la Ciutadella i la platja. El traçat del pas li dificultava travessar correctament el carrer i arribar a l’altra banda. "La resposta municipal va ser que no era viable instal·lar-lo per a una sola persona".

L'Encarna i el seu gos pigall visitant una exposició, a Ca l'Anita de Roses. / Sònia Fuentes

Igual que els encaminaments que li permetrien moure's amb llibertat pel poble. "Els encaminaments són unes rajoles que tenen relleu i que et permeten orientar-te quan camines amb el bastó o fins i tot amb els peus. Així pots anar notant per on et mous. Però aquí al poble n'hi ha molt pocs. En trobes en alguns llocs, en alguns passos de vianants i poca cosa més". Per a l'Encarna, aquest cas evidencia una mancança més profunda: "L'espai públic no té en compte tothom".

Aquesta manca d'autonomia també es manifesta en espais menys visibles. L'Encarna ha explicat les dificultats que troba a l'hora d'utilitzar determinats caixers automàtics i aplicacions bancàries, així com per fer compres sense l'ajuda d'una altra persona. Són situacions que recorden que l'accessibilitat no s'acaba a la via pública, sinó que també depèn de com estan dissenyats els serveis i de si permeten que tothom els utilitzi en condicions d'igualtat.

L'Encarna qüestiona la manca d'implicació política a l'hora de donar resposta a aquesta realitat. "M'agradaria que algun polític es posés a la meva pell". Assegura que fa anys que lluita contra la burocràcia i que ha hagut d'afrontar tota mena d'obstacles. El poble, diu, "es ven com a molt accessible de cara al turisme, però no ho és".

El desencís no ve només de la manca d'infraestructures i serveis adaptats, sinó de la desconeixença de la realitat que viuen les persones amb discapacitat visual. També denuncia la manca d'informació i de sensibilització sobre la ceguesa, que sovint fa que les persones del seu entorn no sàpiguen com relacionar-s'hi. Explica que, quan caminava amb el bastó, sovint hi havia desconeguts que s'hi acostaven per agafar-la i ajudar-la a travessar el carrer, sense ni tan sols preguntar-li si ho necessitava. "Jo no vull creuar, vull continuar caminant. Ja tinc una edat i fa deu anys que m'espavilo amb el bastó. Ja sé on vaig", reivindica.

Però el que més li pesa és la mirada dels altres. "Primer no ho acceptes, perquè no et reconeixes en aquesta persona que necessita un bastó. Et sents humiliada, et sents malament. Després ve la gent i encara t'enfonsa més dient: 'Ai, pobreta, quina mala sort has tingut, amb el que tu eres'". Explica que assumir aquesta nova realitat és un procés llarg i dolorós, que no es resol simplement amb voluntat o lectures d'autoajuda.

A aquesta dificultat personal s'hi afegeix la manca d'espais de trobada, informació i acompanyament al municipi. Troba a faltar iniciatives que permetin compartir experiències, fer tallers i crear xarxa sense haver-se de desplaçar. "La ceguesa aquí està visibilitzada, no se'n parla i no hi ha res", lamenta.

L'Encarna reconeix que tot plegat la desanima enormement, però insisteix que cal continuar lluitant.

Les barreres no són només físiques, sinó també socials. La Marta, la voluntària que acompanya l'Encarna, lamenta la poca consciència que encara hi ha sobre les necessitats de les persones cegues o amb baixa visió. Tot i haver impulsat activitats al municipi i trobades amb estudiants per donar a conèixer aquesta realitat, assegura que encara queda molta feina per fer. "Alguns joves no havien parat mai atenció a les persones que van amb bastó", explica.

Ara l'Encarna està bolcada en el seu gos pigall. La convivència no és immediata ni senzilla. A casa, en Quark s'ha hagut d'acostumar a un entorn nou i al gat de l'Encarna; al carrer, tots dos aprenen a

coordinar-se.

L’ensinistrament continua amb exercicis quotidians i ordres que el gos ha d’identificar amb precisió. La seva feina no consisteix a decidir cap on vol anar la persona que l’acompanya, sinó a ajudar-la a avançar amb seguretat. Ella és qui coneix els itineraris i conserva mentalment el mapa dels recorreguts. En Quark l’ajuda a esquivar obstacles, localitzar accessos i identificar els punts de referència necessaris per desplaçar-se. "Ell és els meus ulls, i tots dos hem de ser un", resumeix.

Fins que no es completi l'adaptació entre l'Encarna i en Quark, la Marta amiga i voluntària de la Fundació Once, l'acompanya a tot arreu. / Sònia Fuentes

En una de les caminades, l’Encarna va fer un mal pas i es va trencar el peroné. Ara porta una bota ortopèdica i necessita que una altra persona l’acompanyi quan surt. És una circumstància que ha alentit l’adaptació amb el gos, però no li ha fet perdre la il·lusió. Sap que encara els queda un període d’aprenentatge i que la confiança mútua no es pot accelerar.

El que espera és tornar a fer seus els espais quotidians: els carrers que coneix, els comerços del poble i el passeig marítim. Poder decidir quan surt i cap on va, sense haver de coordinar cada desplaçament amb la disponibilitat d’una altra persona.

Notícies relacionades i més

Mentrestant, l’Encarna i en Quark continuen aprenent a caminar junts. I Roses encara té pendent fer que aquest camí sigui més fàcil.

Subscriu-te per seguir llegint

Font de l'article: https://www.emporda.info/comarca/2026/11/19/som-invisibles-encarna-rodriguez-reclama-roses-mes-accessible-136404796.html